

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Cu privire la aprobarea Planului Local Integrat privind Energia și Clima al municipiului Strășeni pentru perioada 2026–2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului deciziei este **Primăria municipiului Strășeni**, în calitate de autoritate publică locală responsabilă de elaborarea, aprobarea și implementarea documentelor de planificare locală.

Planul Local Integrat privind Energia și Clima al municipiului Strășeni pentru perioada 2026–2030 a fost elaborat cu suport tehnic oferit în cadrul proiectului **„Parteneriate locale pentru eficiența energetică în servicii sociale”**, finanțat de Uniunea Europeană, co-finanțat și implementat de Fundația Soros Moldova, în parteneriat cu I.P. Keystone Moldova și A.O. „Fondul de Inovații Sociale din Moldova”, cu suport tehnic oferit de A.O. Green City Lab Moldova.

La elaborarea documentului au fost utilizate informații furnizate de administrația publică locală, instituțiile subordonate, operatorii de servicii publice și operatorii/furnizorii de energie, precum și date statistice și documente de politici relevante.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului deciziei privind aprobarea Planului Local Integrat privind Energia și Clima al municipiului Strășeni pentru perioada 2026–2030 este determinată de necesitatea alinierii politicilor locale la cadrul național în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile și schimbărilor climatice.

Temeiul legal și strategic al elaborării PLIEC îl constituie, în principal:

- Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică;
- Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice;
- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 86/2025 privind aprobarea Planului Național Integrat privind Energia și Clima;
- Hotărârea Guvernului nr. 10/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice;
- Strategia energetică a Republicii Moldova;
- documentele locale de planificare strategică, inclusiv Strategia de dezvoltare social-economică al municipiului Strășeni.

De asemenea, elaborarea PLIEC răspunde necesității de a asigura planificarea integrată a intervențiilor locale în domeniul energiei și climei, precum și de a crea premise pentru accesarea finanțărilor naționale și externe destinate proiectelor de eficiență energetică, energie regenerabilă și adaptare la schimbările climatice.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Municipiul Strășeni se confruntă cu un șir de provocări în domeniul consumului de energie, eficienței energetice, serviciilor publice și rezilienței climatice. Analiza realizată în cadrul PLIEC evidențiază un consum energetic important în sectoarele clădirilor publice,

clădirilor rezidențiale, iluminatului public, alimentării cu apă și canalizare, transportului public și gestionării deșeurilor solide.

În sectorul clădirilor publice, consumul de energie este influențat de gradul limitat de renovare energetică, utilizarea unor sisteme tehnice învechite, lipsa unui sistem integrat de monitorizare energetică și necesitatea modernizării clădirilor cu consum ridicat, în special instituțiile educaționale, administrative și sociale.

În sectorul rezidențial, fondul locativ este caracterizat printr-o pondere ridicată a locuințelor individuale, eficiență energetică redusă, utilizarea predominantă a sistemelor individuale de încălzire și existența unor gospodării vulnerabile energetic. În localitățile rurale componente, accesul limitat la gaze naturale determină utilizarea preponderentă a biomasei și a combustibililor solizi.

Sistemul de iluminat public necesită continuarea modernizării prin tehnologii eficiente energetic, sisteme LED și soluții inteligente de control al fluxului luminos. În sectorul alimentării cu apă există necesitatea reducerii pierderilor de apă, modernizării echipamentelor de pompare și optimizării consumului de energie electrică. Sectorul gestionării deșeurilor solide necesită extinderea colectării separate, reducerea depozitării necontrolate și integrarea UAT în sistemul regional de management al deșeurilor.

La nivel instituțional, municipiului Strășeni nu dispune încă de un sistem digital integrat de monitorizare a consumurilor energetice și nici de o structură dedicată managementului energetic, ceea ce limitează capacitatea de planificare, implementare și monitorizare a măsurilor de eficiență energetică.

Prin urmare, aprobarea PLIEC este necesară pentru stabilirea unui cadru local coerent de intervenții, corelat cu obiectivele naționale în domeniul energiei și climei și cu prioritățile de dezvoltare ale municipiului Strășeni.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul deciziei are ca obiect aprobarea **Planului Local Integrat privind Energia și Clima al municipiului Strășeni pentru perioada 2026–2030**.

Obiectivul general al PLIEC este de a contribui la reducerea consumului de energie, creșterea eficienței energetice, valorificarea surselor regenerabile de energie, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea rezilienței locale la schimbările climatice.

Principalele prevederi ale PLIEC includ:

- analiza consumului de energie pe principalele sectoare: clădiri publice, clădiri rezidențiale, iluminat public, transport public, alimentare cu apă și canalizare, gestionarea deșeurilor solide;
- identificarea măsurilor de eficiență energetică și utilizare a surselor regenerabile pentru perioada 2026–2030;
- stabilirea unui plan de micșorare a consumului de energie;
- estimarea investițiilor necesare, a economiilor de energie și a reducerii emisiilor de CO₂;
- stabilirea surselor posibile de finanțare și cofinanțare;
- includerea măsurilor de adaptare la schimbările climatice;
- definirea mecanismului de monitorizare și evaluare a implementării PLIEC;
- corelarea acțiunilor locale cu obiectivele PNIEC.

Elementele noi ale documentului constau în abordarea integrată a domeniului energiei și climei la nivel local, structurarea măsurilor pe sectoare, estimarea impactului energetic și climatic al intervențiilor și introducerea unui mecanism local de monitorizare a progresului implementării.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare au fost analizate două opțiuni alternative: menținerea situației actuale, fără aprobarea PLIEC, și implementarea unor măsuri punctuale, fără un document integrat de planificare.

Aceste opțiuni nu au fost reținute, deoarece nu asigură o abordare coerentă a intervențiilor în domeniul energiei și climei, nu permit prioritizarea investițiilor și limitează capacitatea municipiului Strășeni de a monitoriza progresul și de a accesa finanțări pentru proiecte de eficiență energetică, energie regenerabilă și adaptare la schimbările climatice.

Opțiunea recomandată este aprobarea Planului Local Integrat privind Energia și Clima al municipiului Strășeni pentru perioada 2026–2030, deoarece acesta stabilește un cadru local de planificare, implementare și monitorizare a măsurilor, în corelare cu obiectivele naționale stabilite prin PNIEC.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea PLIEC va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, prin consolidarea capacității administrației publice locale de a planifica, implementa și monitoriza măsuri în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile și adaptării la schimbările climatice.

Documentul va contribui la:

- prioritizarea investițiilor publice în funcție de consumul energetic și impactul bugetar;
- reducerea costurilor operaționale ale instituțiilor publice;
- modernizarea clădirilor publice, iluminatului public și serviciilor comunale;
- îmbunătățirea monitorizării consumurilor energetice;
- creșterea capacității UAT de a accesa finanțări externe și naționale;
- consolidarea coordonării între subdiviziunile administrației publice locale și operatorii de servicii publice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea PLIEC presupune investiții etapizate în perioada 2026–2030, finanțate din bugetul local, bugetul de stat, fonduri naționale, programe de eficiență energetică, surse externe, granturi și contribuții ale beneficiarilor, după caz.

Costurile estimative sunt prezentate în anexele PLIEC și includ investiții în:

- reabilitarea energetică a clădirilor publice;
- instalarea sistemelor fotovoltaice;
- renovarea clădirilor rezidențiale;
- modernizarea iluminatului public;
- eficientizarea consumului de energie în sectorul alimentării cu apă și canalizare;
- modernizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor;
- măsuri de adaptare la schimbările climatice.

Impactul financiar asupra bugetului local va depinde de gradul de cofinanțare obținut din surse externe și de prioritizarea anuală a investițiilor. Aprobarea PLIEC nu generează obligația executării imediate a tuturor investițiilor, ci stabilește cadrul de planificare și prioritizare a acestora.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este unul indirect și pozitiv. Implementarea PLIEC poate genera oportunități pentru agenții economici locali și regionali implicați în lucrări de

proiectare, audit energetic, construcții, renovare, instalare echipamente, sisteme fotovoltaice, servicii de mentenanță și consultanță tehnică.

Pentru sectorul rezidențial și gospodării, măsurile de eficiență energetică pot contribui la reducerea costurilor pentru energie și îmbunătățirea confortului termic. Nu sunt instituite obligații directe suplimentare pentru mediul de afaceri prin prezentul proiect de decizie.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul deciziei privind aprobarea PLIEC nu presupune, prin sine, prelucrarea unor categorii noi de date cu caracter personal.

În cazul în care, la etapa de implementare a unor măsuri, vor fi colectate date referitoare la gospodării, beneficiari sau consumatori, acestea vor fi prelucrate cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Datele utilizate pentru monitorizarea consumurilor energetice vor fi, pe cât posibil, agregate și utilizate exclusiv în scopuri de planificare, implementare și raportare.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

PLIEC are un impact pozitiv asupra echității și egalității de gen, prin promovarea accesului egal la servicii publice mai eficiente, sigure și sustenabile. Măsurile privind eficiența energetică, reducerea sărăciei energetice, îmbunătățirea iluminatului public și adaptarea la schimbările climatice pot contribui la creșterea siguranței și calității vieții pentru femei, bărbați, copii, persoane vârstnice și alte grupuri vulnerabile.

Proiectul nu conține prevederi discriminatorii și nu creează diferențe de tratament pe criterii de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul asupra mediului este unul pozitiv. Implementarea PLIEC va contribui la:

- reducerea consumului de energie;
- diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile;
- reducerea consumului de combustibili fosili;
- îmbunătățirea eficienței serviciilor comunale;
- reducerea depozitării necontrolate a deșeurilor;
- sporirea rezilienței la schimbările climatice.

Măsurile de adaptare propuse, inclusiv dezvoltarea spațiilor verzi, protecția surselor de apă, gestionarea riscurilor climatice și modernizarea infrastructurii locale, vor contribui la îmbunătățirea calității mediului și la reducerea vulnerabilităților locale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

PLIEC poate avea efecte pozitive asupra dezvoltării locale, prin stimularea investițiilor, modernizarea infrastructurii publice, dezvoltarea serviciilor comunale, creșterea capacității administrației publice locale și facilitarea accesului la finanțări.

Documentul contribuie la creșterea gradului de pregătire a municipiului Strășeni pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică, energie regenerabilă și adaptare la schimbările climatice.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul deciziei privind aprobarea PLIEC al municipiului Strășeni 2026–2030 nu transpune direct acte juridice ale Uniunii Europene, însă contribuie la implementarea la nivel local a cadrului național armonizat cu acquis-ul UE în domeniul energiei și climei.

PLIEC este corelat cu PNIEC, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, precum și cu legislația națională relevantă, care transpune sau implementează prevederi ale legislației UE, inclusiv:

- **Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică**, transpusă prin Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică;
- **Directiva (UE) 2018/2002**, de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică;
- **Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor**, reflectată în cadrul național privind performanța energetică a clădirilor, inclusiv Legea nr. 282/2023;
- **Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile**;
- **Regulamentul (UE) 2018/1999 privind governanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice**.

Prin măsurile propuse în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile, renovării clădirilor, reducerii emisiilor de CO₂ și adaptării la schimbările climatice, PLIEC contribuie la aplicarea practică, la nivel local, a obiectivelor asumate de Republica Moldova în procesul de armonizare cu legislația UE.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil. Proiectul deciziei Consiliului municipal al municipiului Strășeni nu are ca obiect transpunerea directă a actelor juridice ale UE în legislația națională. Transpunerea este realizată prin actele normative naționale relevante, iar PLIEC contribuie la implementarea acestora la nivel local.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil la nivel național. Proiectul deciziei nu creează un cadru juridic național nou, ci aprobă un document local de planificare. Totodată, prin aprobarea PLIEC, municipiul Strășeni creează cadrul operațional local pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică, energie regenerabilă și reducere a emisiilor, în conformitate cu obiectivele PNIEC și cu legislația națională armonizată cu acquis-ul UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul Planului Local Integrat privind Energia și Clima al municipiului Strășeni pentru perioada 2026–2030 urmează a fi supus procedurilor de consultare publică, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

În procesul de elaborare au fost colectate informații de la administrația publică locală, instituțiile publice, operatorii de servicii publice și alți actori relevanți. Proiectul urmează a fi consultat cu subdiviziunile administrației publice locale, consilierii locali, instituțiile subordonate, operatorii de servicii publice, societatea civilă și alte părți interesate.

Informațiile privind consultarea publică, recomandările recepționate și modul de integrare a acestora vor fi completate după desfășurarea procedurii de consultare.

7. Concluziile expertizelor

Expertiza anticorupție, expertiza juridică sau alte expertize se vor efectua, după caz, conform cerințelor legale aplicabile proiectelor de decizii ale consiliului local.

La etapa actuală, proiectul deciziei nu conține prevederi care să instituie reglementări noi cu impact direct asupra mediului de afaceri, drepturilor persoanelor sau procedurilor administrative complexe. Documentul are caracter de planificare strategică locală.

Compartimentul va fi completat, după caz, în funcție de avizele și expertizele solicitate în procesul de promovare a proiectului deciziei.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului deciziei nu necesită modificarea sau abrogarea unor acte normative naționale. Decizia Consiliului municipal al municipiului Strășeni va aproba PLIEC ca document local de planificare pentru perioada 2026–2030.

După aprobare, prevederile PLIEC vor fi luate în considerare la elaborarea și actualizarea planurilor locale de dezvoltare, programelor investiționale, bugetelor anuale și cererilor de finanțare aferente proiectelor de eficiență energetică, energie regenerabilă, servicii publice și adaptare la schimbările climatice.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea PLIEC va fi coordonată de Primăria municipiului Strășeni, cu implicarea subdiviziunilor responsabile de infrastructură, gospodărie comunală, urbanism, finanțe, instituții publice și operatori de servicii publice.

Pentru implementarea eficientă a PLIEC sunt necesare următoarele măsuri:

- desemnarea unei persoane responsabile sau a unui responsabil energetic la nivelul UAT;
- crearea unui mecanism intern de coordonare a implementării măsurilor;
- actualizarea periodică a bazei de date privind consumurile energetice;
- elaborarea documentațiilor tehnice pentru măsurile prioritare;
- identificarea și accesarea surselor de finanțare și cofinanțare;
- includerea măsurilor prioritare în bugetele anuale și în planurile investiționale;
- monitorizarea anuală a indicatorilor de progres;
- raportarea periodică a implementării către Consiliul local și alte instituții relevante.

Monitorizarea implementării PLIEC se va realiza anual, în baza indicatorilor prevăzuți în document, inclusiv consumul de energie, economiile obținute, capacitățile de energie regenerabilă instalate, reducerea emisiilor de CO₂ și volumul fizic al măsurilor executate.

Actualizarea PLIEC se va realiza în funcție de evoluția cadrului normativ, disponibilitatea datelor, progresul implementării și actualizările documentelor naționale de politici în domeniul energiei și climei.